

smrti objavljeni prispevek o pomenu geografsko-historičnih regij v regionalni geografiji Poljske (*»O znaczeniu regionów geograficzno-historycznych w geografii regionalnej Polski«, Przegląd Geograficzny, t. LIII, z. 4, 1980, str. 705–713*). V njem ponovno opozarja, kako lahko sodobna usmerjenost geografije samo v proučevanje sodobnih socioekonomskih dogajanj in to predvsem s kvantitativnimi metodami, močno prezre historične momente, ki so sooblikovali današnjo prostorsko stvarnost, in to v škodo pravih in prepričljivih rezultatov. Kljub temu pa tudi tisti poljski »ahistorični« geografi, kakor jih označuje Kielczewska Zaleska, ki jih zanimajo predvsem ali recentna socioekonomska dogajanja ali pa fizičnogeografski genetski procesi, ne morejo, ne da bi se tega prav zavedali, mimo nekaterih historičnogeografskih regionalnih označb, kakršne so n. pr. Velika Poljska, Pomorje, Mazovše, Šlezija itd. Težko je odreči upravičenost zaključnim besedam avtorice v tem prispevku: »Historične regije obstajajo do danes in prihajajo do izraza v družbeno-kulturnih posebnostih, oprtih na historične tradicije. V historičnih regijah ima svojo oporo regionalizem, katerega korenine so v zgodovini. V regionalizmu pa prihajajo do izraza kulturotvorne družbene vezi. Geografija se je preveč odvrnila od historične problematike regij, s tem da je skoraj izključno prestavila težišče na tekoče ekonomske, produkcijske povezanosti. S tem je izgubila *sensus historicus*, katerega vrednost je tako pravilno podčrtal K. Dziewoński.

Taka razmišljanja so blizu tudi marsikomu med nami. Saj tudi pri nas ne manjka geografov, ki zavračajo »historizme« in takorekoč ne priznavajo historičnih regij in njihovih regionalizmov. Zato nam je tudi po tej strani delo pokojne Marije Kielczewske Zaleske nad vse dragoceno in nam bo ostalo z njeno osebnostjo vred v trajnem spominu.

Svetozar Ilešič

† Prof. dr. Julius Fink

12. aprila 1981 je na Dunaju nenadoma umrl v svojem 63. letu znani kvartarolog, geomorfolog in pedagog Julius Fink. Po študiju geografije in geologije se je sprva zaposlil kot pedolog. V okviru pedologije je raziskoval predvsem fosilna tla in puhično stratigrafijo. Po prevladi glacialne geomorfologije A. Pencka in nato periglacialne geomorfologije je v petdesetih letih pri delitvi pleistocena v osrednje stopila stratigrafija puhlce, ki so ji delo olajšale meritve ¹⁴C. Iz ožje pedologije je Juliusa Finka vodila raziskovalna pot v geomorfologijo in preko nje nazaj v geografijo, ki se ji je dokončno zapisal s sprejemom vodstva geografskega inštituta dunajske univerze v l. 1969. K prejšnji raziskovalni problematiki iz pedologije in geomorfologije je dodajal še novo iz območja fizične geografije in pokrajinske ekologije. Tako je postal viden glasnik vede, za katero se je v tujini dodobra udomačila beseda zemje-veda (v angleščini geo-sciences, v nemščini Geowissenschaften), ki je v slovenski literaturi menda tu prvič zapisana v tej obliki (da bi bilo mogoče izvesti naziv zemljevedec, kar je pokojnik bil v pravem pomenu besede). Težišče njegovega zanimanja pa je ostalo slej ko prej v stratigrafiji puhlce, kjer je pomagal utirati nova spoznanja o mnogo bolj klimatsko razčlenjenem pleistocenu, kot se glasijo stari nazori o enotnih štirih ledenih in treh medledenih dobah.

Njegovi znanci in prijatelji so za šestdesetletnico pripravili slavnostni zbornik (*Beiträge zur Quartär- und Landschaftsforschung. Festschrift zum 60. Geburtstag von Julius Fink. Založba F. Hirt, Dunaj 1968, 687 s.*). Finkov dolgoletni sodelavec prof. Karl Brunacker iz Kölna je v uvodnem članku med drugim zapisal o jublantu: »Naj ohrani znanstveni elan, naj bo njegovo široko strokovno znanje, njegove izkušnje, njegova kolegialnost in njegov temperament v dobro nas vseh in mladih kolegov, ki silijo v osrednje.« Po teh željah je jubilarntovo življenje šestdesetletnika potekalo le tri leta, ko mu je nenadna smrt prekrižala načrte. Ob novici o prezgodnji smrti se čutilo prizadeti tudi mi, slovenski geografi. Pokojnik je namreč z veliko prizadevnostjo obujal vlogo dunajske fizične geografije, ki jo je nekoč imela za vse Podonavje. Razmeroma intenzivno je sodeloval s kvartarologi, pedologi in geomorfologi iz socialističnih evropskih dežel. To se

odraža tudi v znanem številu prispevkov iz teh dežel v že omenjenem jubilejnim zborniku (med avtorji sta tudi dva Slovence, en pedolog in en geograf), pa tudi v častnih nazivih, ki so pokojniku dodelila znanstvena združenja iz socialističnih držav. Živahne stike je Fink vzpostavljala preko univerzitetnega geografskega inštituta, ki mu je bil na čelu vse do svoje smrti, in preko Avstrijske akademije znanosti, ki ji je bil dopisni član od l. 1972 in dejanski član od l. 1974 ter vodja njene komisije za kvartarne raziskave. Zelo ugledno vlogo je imel pokojnik tudi v mednarodnih in zlasti v evropskih združenjih za kvartarologijo, ki ji je bil eden najvidnejših evropskih glasnikov. Med svojimi ekskurzijami s študenti po sosednjih deželah Avstrije je Juliusa Finka v zadnjem desetletju pot dvakrat pripeljala v Slovenijo. Nas iz spremstva je presenečal, ko je želel vedno izvedeti za strokovno mnenje tudi od domačih raziskovalcev, kar ni odlika vseh tujih znanstvenikov. Kdo od nas, ki smo mu sledili po Sloveniji, je lani poleti mogel misliti, da bo to zadnje slovo od velikega znanstvenika, vrednega svojih predhodnikov Spreitzerja in A. Pencka?

I. Gams

Kongresi in posvetovanja

24. mednarodni geografski kongres 1980 v Tokiju

Kongres se je začel zadnji teden avgusta zasedanji v okviru komisij in delovnih skupin MGZ (Mednarodne geografske zveze), ki so jim običajno sledile ekskurzije po raznih delih Japonske. Podpisani se je tako udeležil zasedanja komisije za gorsko geoeкологию in ekskurzijo po Japonskih Alpah. Slavnostna uradna otvoritev kongresa je bila 31. avgusta v Tokyu. Med slavnostnimi govorniki je bila tudi članica cesarske družine princesa Čičibu. Po zaključku generalnega zasedanja v Tokyu s »sajonaro« (poslovilno slovesnostjo) so sledile 2—4 dnevne ekskurzije po Japonski.

Med okoli tisoč tujimi gosti so bili nadpovprečno zastopani geografi iz Vzhodne in Jugovzhodne Azije, saj so prvič gostili mednarodni geografski kongres na svojih tleh. Zveza japonskih geografov, ki je ob pomoči drugih organizacij in oblasti organizirala kongres, je prijavila več sto udeležencev in ti so predstavili na predkongresnih in kongresnih zasedanjih okoli sto referatov.

Predavanja v Tokyu med 1. in 5. septembrom so bila razvrščena v tri splošne simpozije, 12 sekcij, na panelno zasedanje in na diskusijske sestanke. Zaradi istočasnega dela sekcij je poedincu težko razčleniti vrednost referatov in ugotoviti njihov pomen za stroko ter ugotavljati, v koliko odražajo nove tokove v svetovni geografiji. V štirih zvezkih, ki smo jih dobili udeleženci ob prihodu v Tokyu, je bila natisnjenih 544 dvostranskih referatov, ki omogočajo izračun, kolikšni deleži referatov so odpadli na sekcije. Po deležu si sledijo: geomorfologija s 16 %, po 10 % imajo ekonomska, urbana, zgodovinska geografija, 6 % kulturna in socialna geografija, s 5 % so zastopane fizična geografija in podeželski sistemi (land systems), biogeografija, regionalna geografija. Manjši deleži odpadejo na klimatsko geografijo, hidrogeografijo, klimatske spremembe in proizvodnjo hrane, geografsko vzgojo itd.

Taka razporeditev referatov ni le odraz stanja v svetovni geografiji, temveč tudi vpliva organizatorjev — japonskih geografov in močne udeležbe geografov iz Jugovzhodne Azije, ki ima svoje geografske značilnosti in temu prilagojeno raziskovalno dejavnost. To je zlasti očitno pri tematiki, s katero so se ukvarjali vsi trije splošni simpoziji z naslovi: »Japonska kultura«, »Klimatske spremembe in proizvodnja hrane«, »Naravne neizgode kot okolje«. V teh naslovih se odraža tektonsko mlada in po klimatskih neizgode pogosto prizadeta dežela vzhajajočega sonca, v kateri je pomembna tudi geografija domačih kultur.

Od petih referatov, ki so jih za kongres pripravili jugoslovanski udeleženci, sta bila dva uvrščena v regionalno geografijo (M. Vaso vić, **Problemi okolja gorskih regij na primeru Jugoslavije**, V. Rog ić, **Geografsko vrednotenje razvojnih osi, aplicirano na jugoslovanski prostor**), eden v ekonomsko geografijo (B. Be le c, **Model prostorskih struktur s stališča modernih inovacijskih procesov v Sloveniji**—